

Een tent als tijdelijk theater

Schouwburg De Meerse
twee seizoenen op locatie

Van buiten is de constructie van het tijdelijke gebouw duidelijk herkenbaar als tent. | FOTO: © |

Het is een tent. Maar verder functioneert het tijdelijke gebouw van Schouwburg De Meerse als een compleet werkend theater, niet in het minst dankzij de inspanningen van de technische ploeg.

De ultieme deadline voor het tijdelijke theater van De Meerse was 16 oktober 2008. Die dag zou Theo Maassen de eerste voorstelling geven in de nieuwe zaal. Zijn technische ploeg moest de voorstelling opbouwen terwijl de medewerkers van de schouwburg nog druk bezig waren om spots in te hangen, dimmers te testen en de theaterzaal schoon te maken. Zelfs directeur Jan Gras, die in december 2008 afscheid heeft genomen,

werkte zich in het zweet om op tijd open te kunnen. Want de voorstelling moest en zou doorgaan! En dat lukte. 'Zonder de ontspannen opstelling van de technische ploeg van Theo, en natuurlijk Theo zelf, had dit nog een hele moeilijke dag kunnen worden', zegt Maarten Verheggen, hoofd techniek van De Meerse. Het spannendst was nu de vergunning van de brandweer. Tijdens de bouw van het tijdelijke theater was al gebleken dat

de eisen aan tijdelijke constructies in de gemeente Haarlemmermeer, mede door de Schipholbrand, één van de strengste in Nederland zijn. 'Op deze dag is er op drie momenten een toetsing geweest door de brandweer', zegt Maarten. De laatste controle was om kwart voor acht 's avonds, dertig minuten voor aanvang. 'Bij de controle 's middags geloofde niemand van de brandweer dat we het voor elkaar zouden krijgen. Maar uiteindelijk

moesten ze toch toegeven dat het ons gelukt was.' De Meerse kreeg zijn vergunning, de voorstelling ging door. Een geweldige opluchting voor alle medewerkers. Het was gelukt, er kon gespeeld worden.

Mede doordat de zaal werd geopend zonder inspeelvoorstellingen waren er de eerste weken nog wel geregeld klachten van het publiek. De verstaanbaarheid op de achterste rijen was niet goed. De temperatuur in de zaal schommelde flink. Met doeken tegen de achterwand en een extra cluster op de zaalbrug is de verstaanbaarheid verbeterd. Ook de temperatuur in de zaal is onder controle. 'Het heeft zeker tot eind januari geduurd voordat we durfden te zeggen: nu zijn we echt weer een theater', zegt Maarten. Om zo ver te komen was een enorme klus, zeker ook voor de theatertechnici.

Slopers en bouwvakkers

Begin juli vorig jaar was de laatste voorstelling in de oude schouwburg en daarna moest het pand leeg. 'Dat was in dit geval vrij letterlijk te nemen', zegt Maarten Verheggen. 'We moesten niet alleen de losse inventaris meenemen, maar ook de toneelvloer loszagen en het brandscherm ontmantelen.' In het tijde-

lijke theater zijn ze allebei hergebruikt.

'De platen van het brandscherm doen nu dienst als brandwerend materiaal onder de tribune en de toneelvloer hebben we opnieuw gelegd.' In augustus konden ze beginnen met inrichten. De afdeling theatertechniek heeft dit voor het overgrote deel zelf gedaan. Grote klussen zoals het opnieuw leggen van de toneelvloer, het bouwen van ruimtes voor de kassa en de garderobe, het beplaten van de tribune en de staalconstructie voor het toneel, het is allemaal gedaan door de huistechnici en de huismeester. 'Moet je voorstellen wat een werk daar geleverd is', zegt Maarten. 'In plaats van uit theatertechnici bestond de afdeling techniek voor drie maanden

gebogen, schuin oplopende opstelling op een rechte tribune geplaatst worden. Dat is ze goed gelukt.'

Portacabins

Het tijdelijke onderkomen van De Meerse is een tent, toch is er weinig dat aan een tent doet denken. Alleen in de foyer, hoe sfeervol ook, krijg je dat gevoel. Als het waait hoor je het dakzeil klapperen. Vanaf de foyer op de eerste verdieping heb je wel een mooi uitzicht over de polder. Het dak van de theaterzaal is ook tentzeil, maar hieronder zit bijna een halve meter isolatiemateriaal. De wanden bestaan uit geïsoleerde wandpanelen. Wind en regen zijn in de zaal nauwelijks te horen. De zaal biedt

'Door het strooilicht heeft het theater de bijnaam Ambilicht theater gekregen'

uit slopers en bouwvakkers. Dat is leuk, maar niet ons vak.' Bij het herplaatsen van de stoelen uit het oude theater kregen ze hulp van Jobhouse, een organisatie die mensen zonder arbeidsverleden werkervaring laat opdoen. 'Onze Jobhousers hebben echt mooi werk geleverd bij het plaatsen van de stoelen', zegt Maarten vol trots, 'de stoelen moesten van een

plaats aan 520 bezoekers, iets minder dan in het oude theater. Gekozen is voor een parabolisch oplopende tribune, waardoor de achterste rijen wat verder van het toneel liggen dan in het oude gebouw. Een balkon zoals in de oude schouwburg was hier niet te realiseren. De kantoren en kleedkamers zijn naast de theaterzaal ondergebracht in portacabins. De backstage▶

De Meerse, van tent tot cultuurplein

De groei van schouwburg De Meerse verloopt even stormachtig als de gemeente waarin zij gevestigd is. In 1982 kreeg Hoofddorp zijn eerste kleine theaterzaal in het Oude Raadhuis. Tien jaar later opende schouwburg De Meerse en eind jaren negentig ontstonden al de eerste plannen om uit te breiden met een vlakke vloerzaal. Die gaat er ook komen. De verbouwing is gestart in de zomer van 2008 en over anderhalf jaar zal Hoofddorp drie theaterzalen rijk zijn. Dat het na de eerste plannen nog zo lang heeft geduurd, komt vooral omdat de verbouwing van de schouwburg onderdeel is geworden van een veel groter bouw-

project. De gemeente bouwt één groot cultuurgebouw in Hoofddorp onder de werktitel Artcourt. Het Raadhuisplein wordt een cultuurplein. Behalve de verbouwde schouwburg komen hier het cultureel centrum, de bibliotheek en poppodium Pophart. De oplevering is eind 2010, de architect is Architectenbureau Kraaijvanger Urbis. Voor De Meerse was het al geruime tijd duidelijk dat de schouwburg tijdens de verbouwing enkele jaren op slot moest. Men ging op zoek naar alternatieve locaties in Hoofddorp en omgeving en men bezocht een vliegtuighangar in Schiphol-Oost, leegstaande panden op het voormalige Floriad-

eterrein en enkele fabriekshallen. Geen van allen werd geschikt bevonden. Na een bezoek aan het tijdelijke onderkomen van De Stoep in Spijkenisse kwam een tijdelijk theater als optie in beeld. Na enig zoeken stuitte men in Duitsland op de tent die de opera van Düsseldorf enkele jaren heeft gebruikt. Deze kon worden overgenomen, alleen bleek hij niet geschikt voor het Nederlandse reissysteem. Maar het idee van een tent bleef hangen. Een braakliggend stuk land zou dan genoeg zijn om een theater neer te zetten en dat stuk land werd gevonden op een toekomstig bedrijventerrein. Op dat moment kwam De Boer Tenten uit

Alkmaar in beeld, een bedrijf dat over de hele wereld megatenten bouwt. Bekende voorbeelden zijn het Holland Heineken House bij de Olympische Spelen, of de tenten voor Lowlands. Het bedrijf kwam met een voorstel voor een tijdelijk theater en garandeerde een schouwburgwaardig onderkomen. In maart 2008 werd groen licht gegeven voor Artcourt en waren er nog drie maanden om de bouw van het tijdelijk theater voor te bereiden. In juli begon de hele operatie van bouw, verhuizing en inrichting. Ruim drie maanden later opende het tijdelijk theater zijn deuren voor de eerste voorstelling.

ruimte is eenvoudig ingericht maar wel compleet. Direct naast het toneel ligt de artiestenfoyer en er zijn kleedkamers van verschillende afmetingen. Ook de keuken voor de foyers zit in portacabins maar is ruim genoeg opgezet zodat het publiek voor de voorstelling hier kan eten.

Takels en trussen

Om het toneel zo flexibel mogelijk te kunnen gebruiken zijn er langs beide zijwanden verschillende krachtstroomaansluitingen gemaakt. Alle huisdimmers zijn in dimmerpacks geplaatst. Dimmers die niet worden gebruikt kunnen naar het achtertoneel worden gereden. Zo ontstaat er ruimte op de zijtonelen. Het toneel zelf is minder breed dan in het oude theater, maar door de komst van een achtertoneel is er toch genoeg werkruimte.

Boven het toneel hangen twintig trussen

Links de foyer, rechts de zaal.

als trekken. De trussen zijn via staalkabels en omloopwielen verbonden met ondersteboven geplaatste kettingtakels naast het podium. Op deze manier is een soort basistrekkenwand gerealiseerd. De omloopwielen voor de staalkabels zijn aan profielen gemonteerd die tussen de spanten van de hal zijn geplaatst. Ook de zaalbrug is op die manier opgehangen.

Maximaal kunnen vijf trussen tegelijk bewegen. Changementen tijdens de voorstelling zitten er niet in. De kettingtakels maken teveel geluid en bovendien is de snelheid niet regelbaar. 'Dat we met onze trekken niet kunnen changeren is voor ons ook even wennen', zegt Maarten. 'Voorheen hadden we nog een handtrekkenwand waar we eigenlijk nog alles mee

'In plaats van uit theatertechnici bestond de afdeling techniek voor drie maanden uit slopers en bouwvakkers'

deden.' De ruimte tussen de bovenkant van de trussen en het gebogen plafond is nog niet afgedekt. Door het strooilicht dat door deze opening in de zaal te zien is heeft het theater de bijnaam *Ambilight theater* gekregen.

Een stenen opening is er uiteraard niet. Daarom is met zwart doek aan de tweede trek een scheiding gemaakt tussen zaal en toneel. Om geen trek kwijt te zijn aan het horizontodoek is dit opgehangen aan een extra truss, opgehangen aan kettingen. Met touwen en katrollen is het horizontodoek op te trekken tijdens het laden en lossen.

Gebouw in wording

Als je bedenkt dat dit theater binnen een half jaar is gerealiseerd, kun je alleen maar waardering hebben voor alle betrokkenen en alle gevonden oplossingen. Dankzij de gemeente Haarlemmermeer, De Boer tenten en Trekwerk, en niet in het minst ook dankzij de technische ploeg van De Meerse, is een tijdelijk theater gerealiseerd dat de twee jaar kan overbruggen waarin de schouwburg wordt verbouwd. Het merendeel

van de activiteiten in het oude gebouw kan ook plaatsvinden in het tijdelijke theater. Net als in de oude schouwburg kan het publiek eten voor de voorstelling. En er is zelfs ook ruimte voor beeldende kunst. 'Er zijn natuurlijk fouten gemaakt en er blijven zaken die beter hadden gekund', zegt Maarten. Zo had het theater liever zwarte wanden gehad dan witte. 'De zwarte wanden waren niet op het goede moment beschikbaar. We moesten kiezen: niet op tijd open, of witte wanden. Toen hebben we voor witte wanden gekozen.' Jammer is ook dat het koken door de afdeling theatertechniek voor bezoekende gezelschappen, waar De Meerse om bekend stond, hier niet mogelijk is. Ze kijken wel of ze een eigen technische kantine kunnen maken zoals in het oude theater. 'Suggesties voor ons technische hok zijn meer dan welkom', zegt Maarten. 'Voorlopig denken wij aan een oude stadsbus die we ombouwen tot kook-, rook- en eetgelegenheid.' Stilzitten is er dus niet bij, het blijft een gebouw in wording. ◀

www.demeerse.com

www.hetcultuurplein.nl

